

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของงานวิจัย

ภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนสาขาหนึ่งที่มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ ข่าวสารและสร้างความบันเทิงแก่ประชาชน เพราะภาพยนตร์สามารถนำเสนอภาพและเสียงที่ดูสมจริงจนอาจสามารถโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารคล้อยตามได้ง่าย อีกทั้งภาพยนตร์ยังเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการบันทึกวัฒนธรรม สภาพสังคมในสมัยนั้น ภาพยนตร์จึงเป็นสื่อมวลชนที่เหมาะสมต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ ตลอดจนสภาพสังคมและวัฒนธรรม (จำเริญลักษณ์ ธนะวังน้อย, 2544: 1) ปัจจุบันสื่อภาพยนตร์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันให้ความรู้ ข้อคิดและสีสันของชีวิตบางครั้งหลายคนอาจจะไม่คิดว่าสิ่งที่เราคิดและทำนั้นเป็นสิ่งที่เราซึมซับถ่ายทอดมาจากภาพยนตร์โดยไม่รู้ตัว เพราะอิทธิพลของภาพยนตร์มีผลกระทบต่อสังคมในทุกๆ ด้าน

ในระหว่าง พ.ศ. 2500-2515 การผลิตภาพยนตร์ไทยยังเป็นการใช้ฟิล์ม 16 มม. เป็นช่วงเวลาที่วงการภาพยนตร์ไทยมีความรุ่งเรือง เพราะมีปริมาณการสร้างภาพยนตร์มากที่สุด ในขณะเดียวกันก็เป็นช่วงหยุดนิ่งของวงการภาพยนตร์ไทยด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในแง่ของการพัฒนาคุณภาพและเนื้อหาภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นมักเดินตามรอยกัน หรือภาพยนตร์แนวไหนที่ได้รับความนิยมทางผู้สร้างภาพยนตร์แต่ละรายจะสร้างภาพยนตร์แนวนั้นออกมาตามกัน จนเป็นแบบที่เรียกว่า “วรรณกรรมฟองสบู่” ที่เนื้อหาของภาพยนตร์ไม่เน้นความสมจริงแต่จะเน้นความเพลิดเพลินเพื่อนำผู้ชมออกจากโลกแห่งความจริงเป็นสำคัญ นอกจากนี้ภาพยนตร์ 16 มม. ส่วนใหญ่จะต้องมีครบรส ทั้งตลก ชีวิตเศร้าเคล้าน้ำตา บู้ล้างผลาญรวมไปถึงการมีฉากโป๊บ้าง เรื่องราวมักเป็นแบบสุชานาฏกรรมและจะจบลงด้วยธรรมะชนะอธรรมเสมอ (วิมลรัตน์ อรุณ โรจน์สุริยะ, 2540)

วิมลรัตน์ อรุณ โรจน์สุริยะ (2540) ได้วิจารณ์ภาพยนตร์ไทยในยุค 16 มม. ไว้ว่าตัวละครนั้นจะแบ่งออกเป็นสองกลุ่มอย่างชัดเจน คือ ตัวละครฝ่ายดีและฝ่ายร้าย ตัวละครฝ่ายดีจะประกอบไปด้วยพระเอก นางเอก ตัวละครสมทบ ซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่เลี้ยงหรือคนใช้ ส่วนตัวละครฝ่ายร้ายจะมีตั้งแต่โจร อั้งพาล นางอิจฉา ฯลฯ ตัวละครเหล่านี้พบได้ในภาพยนตร์ทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์บู๊ ภาพยนตร์ตลก ภาพยนตร์ชีวิตหรือภาพยนตร์โรแมนติก จะต่างกันเพียงความเข้มข้นของบทบาทตัวละครเท่านั้น ที่สำคัญบุคลิกลักษณะของตัวละครมักจะมีด้านเดียว อย่างที่เรียกว่าเป็น

บุคลิกแบบ “แบน” กล่าวคือ ถ้าเป็นพระเอกจะต้องเก่งไปในทุกด้าน รู้ทันคนร้ายไม่ว่าคนร้ายจะมาในรูปแบบใด ส่วนตัวร้ายจะร้ายเต็มที่โดยไม่ต้องมีเหตุผล แต่ในสุดท้ายฝ่ายคนร้ายจะต้องพ่ายแพ้ให้กับความเก่งและความสามารถของพระเอกเสมอ

ในภาพยนตร์ไทยบทบาทที่จะขาดไม่ได้คือ บทบาทพระเอก ซึ่งในเนื้อเรื่องของภาพยนตร์แล้วบทบาทพระเอกจะมีความสำคัญในการดำเนินเรื่องดังนี้ พระเอก คือ บุคคลที่เป็นศูนย์กลางของเนื้อเรื่อง และมักจะถูกกล่าวถึงในฐานะที่เป็นตัวละครหลักของเรื่อง บทบาทพระเอกจะเป็นตัวละครที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการตามเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ ถึงแม้ว่าเนื้อเรื่องในภาพยนตร์จะมีศูนย์กลางอยู่ที่เหตุการณ์หรือตัวละครในบทบาทอื่นๆ แต่พระเอกนั้นจะเป็นตัวละครที่มีพลวัตรและมักจะทำให้สถานการณ์ในภาพยนตร์นำไปสู่ภาวะคลี่คลาย หรือนำไปสู่บทสรุปหลักของเนื้อเรื่องในภาพยนตร์เรื่องนั้น เนื้อเรื่องของภาพยนตร์จะมุ่งความสนใจไปที่ตัวพระเอกหรือบ่อยครั้งที่เรื่องจะถูกเล่าด้วยมุมมองของพระเอก รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดตลอดจนการกระทำของตัวพระเอก มักจะถูกแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนมากกว่าตัวละครในบทบาทอื่นๆ ไม่เพียงเฉพาะบทบาทพระเอกที่ทำให้ผู้ชมเกิดความชื่นชมในภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับนักแสดงที่มารับบทบาทพระเอกในภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ด้วย

ระหว่างปี พ.ศ. 2500 – พ.ศ. 2513 ในวงการภาพยนตร์ไทยมีพระเอกที่ได้รับความนิยมอย่างสูง คือ มิตร ชัยบัญชา จะเห็นได้จากในจำนวนภาพยนตร์ไทยที่สร้างเฉลี่ยปีละ 70-80 เรื่อง จะมีภาพยนตร์ที่ มิตร ชัยบัญชา แสดงอยู่ถึงเกือบครึ่งหนึ่ง และในปี พ.ศ. 2503 ได้มีพระเอกเข้าสู่วงการภาพยนตร์ไทยอีกคนหนึ่งคือ สมบัติ เมทะนี ซึ่งได้แสดงภาพยนตร์เรื่องแรกชื่อ “รุ่งเพชร” ในปี พ.ศ. 2504 ปรากฏว่าภาพยนตร์เรื่อง “รุ่งเพชร” (2504) ทำรายได้เป็นที่น่าพอใจต่อทางผู้สร้างภาพยนตร์ (ศิริพงษ์ บุณราศรี, 2549: 57) จึงทำให้เส้นทางความเป็นพระเอกของสมบัติ เมทะนี ได้เริ่มต้นตั้งแต่บัดนั้น เป็นเหตุให้วงการภาพยนตร์ไทยมีพระเอกที่ได้รับความนิยมหลักๆ 2 คน คือ มิตร ชัยบัญชา และ สมบัติ เมทะนี แต่ถึงอย่างไรก็ตามพระเอกที่ได้รับความนิยมมากกว่าก็ยังคงเป็นมิตร ชัยบัญชา ดังจะเห็นได้จากจำนวนผลงานการแสดงภาพยนตร์ของสมบัติ เมทะนี ยังมีจำนวนที่น้อยกว่ามิตร ชัยบัญชา อยู่มากพอสมควร จนทำให้ผู้ชมภาพยนตร์เกิดความนิยมในตัวพระเอกอย่างมิตร ชัยบัญชา ขึ้นดังนั้นพระเอกหน้าใหม่ที่ต้องการจะได้รับความนิยมจากประชาชนนั้นจึงเป็นเรื่องที่ยาก ผู้สร้างภาพยนตร์หลายรายมองเห็นปัญหาในด้านนี้ออกจึงไม่กล้าที่จะนำนักแสดงคนอื่นๆ มาแสดงนำในภาพยนตร์ของตน เพราะกลัวว่าภาพยนตร์เรื่องนั้นจะไม่ได้ได้รับความนิยมจากประชาชนและเมื่อภาพยนตร์ออกฉายสู่สายตาประชาชน จะส่งผลให้ภาพยนตร์เรื่องนั้นไม่ประสบความสำเร็จในด้านรายได้

ความนิยมในตัว มิตร ชัยบัญชา ยังคงเป็นความเชื่อของผู้สร้างภาพยนตร์เรื่อยมาจนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวงการภาพยนตร์ไทย คือ เหตุการณ์ในวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2513 เมื่อวงการภาพยนตร์ไทยต้องสูญเสียนักแสดงในบทบาทพระเอกคนสำคัญ คือ มิตร ชัยบัญชา จากอุบัติเหตุในระหว่างการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง “อินทรีทอง” (2513) (โดม สุขวงศ์, 2533: 41-49) ทำให้สมบัติ เมทะนี ได้ก้าวขึ้นมาสู่ตำแหน่งพระเอกยอดนิยมในวงการภาพยนตร์ไทย แทน มิตร ชัยบัญชา ทันที สมบัติ เมทะนี จึงต้องรับหน้าที่พระเอกในภาพยนตร์แทบทุกเรื่อง ซึ่งภาพยนตร์ที่ สมบัติ เมทะนี แสดงนั้นส่วนมากเป็นภาพยนตร์บู๊

ภาพยนตร์บู๊ในช่วงปี พ.ศ. 2500-2530 นั้นได้รับอิทธิพลมาจากภาพยนตร์บุกเบิกตะวันตก หลังจากภาพยนตร์เรื่อง “High Noon” (1952) เข้าฉายในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2495 ต่อด้วยภาพยนตร์เรื่อง “Shane” (1953) ซึ่งเข้าฉายในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2496 ทำให้กระแสภาพยนตร์บู๊ในประเทศไทยได้รับความนิยมอย่างมากจะเห็นได้จากภาพยนตร์ที่ สมบัติ เมทะนี แสดงนั้น มีจำนวน 617 เรื่อง และภาพยนตร์ที่มิตร ชัยบัญชา แสดงมีจำนวน 264 เรื่อง ซึ่งภาพยนตร์ที่นักแสดงทั้งสองได้แสดงมีจำนวนรวมกันมากถึง 881 เรื่อง พบว่าเป็นภาพยนตร์บู๊จำนวนกว่า 80 % (วิศิษฐ์ พันธุ์มุกด, 2550 : 8) ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ภาพยนตร์ได้รับความนิยมนั้นไม่เพียงแต่การมีเนื้อหาที่แปลกใหม่ ยังขึ้นอยู่กับการที่มีนักแสดงนำในภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมอีกด้วย จะเห็นได้จากภาพยนตร์ที่แสดงนำโดย สมบัติ เมทะนี จะได้รับความนิยมอย่างสูง เนื่องจากสมบัติ เมทะนี มีคุณสมบัติของนักแสดงที่สำคัญสำหรับภาพยนตร์ในสมัยนั้น คือ เป็นคนที่มีโครงสร้างทางร่างกายที่เหมาะสม มีความบึกบึน กล้ามใหญ่ บทบาทการแสดงดี และหน้าตาดีเป็นที่นิยมต่อผู้ชมภาพยนตร์ สิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ บทบาทพระเอกที่สมบัติ เมทะนี ได้รับในภาพยนตร์เรื่องต่างๆ นั้นสามารถทำให้ผู้ชมภาพยนตร์มีความรู้สึกร่วมไปกับตัวละคร ไม่เพียงบทบาทการแสดงในด้านการต่อสู้ในภาพยนตร์บู๊เท่านั้น สมบัติ เมทะนี ยังมีความสามารถในการแสดงในภาพยนตร์ทุกประเภทไม่ว่าจะเป็น ภาพยนตร์ชีวิต ภาพยนตร์ย้อนยุค ภาพยนตร์ตลกหรือแม้แต่กระทั่งบทบาทที่ต้องอาศัยการร้องเพลงในภาพยนตร์เพลง ทำให้ผลงานการแสดงภาพยนตร์ของสมบัติ เมทะนี มีความหลากหลายทางประเภทของภาพยนตร์ นอกจากนั้นยังมีอีกสิ่งหนึ่งในบทบาทพระเอกที่สมบัติ เมทะนี ถ่ายทอดออกมาแล้วทำให้ผู้ชมเกิดความอยากติดตาม และเป็นเสน่ห์ของภาพยนตร์ก็คือ ความมีเสน่ห์หรือความรักของพระเอกที่มีต่อเพศตรงข้าม นอกจากจะทำให้ผู้ชมติดตามภารกิจที่พระเอกจะต้องปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของตนเองแล้ว ยังเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกที่ต้องการให้พระเอกเอาชนะใจเพศตรงข้ามให้ได้ หรือที่เรียกว่า ศฤงคารรส ซึ่งเป็นรสชาติแห่งความรักที่มีในภาพยนตร์

เนื่องจากสมบัติ เมทะนี เป็นบุคคลที่มากด้วยความสามารถทางด้านการแสดงและการมีเสน่ห์ต่อเพศตรงข้ามในภาพยนตร์ ทำให้งานการแสดงในบทบาทพระเอกของสมบัติ เมทะนี มีเข้ามาอย่างมากมายจะเห็นได้จากการที่มีการรับงานแสดงในเดือนหนึ่งๆ ไม่ต่ำกว่า 25 เรื่องขึ้นไป และในระหว่างปี พ.ศ. 2520 – 2530 เป็นยุคที่สมบัติ เมทะนี มีงานการแสดงในภาพยนตร์ไทยซึ่งในปีหนึ่งๆ มีการสร้างภาพยนตร์ที่สมบัติ เมทะนี แสดงมากถึง 200 – 300 เรื่อง (สมบัติ เมทะนี, 2539: 157-159) ถึงแม้ว่าในขณะนั้นประเทศไทยยังมีพระเอกอีกหลายท่านไม่ว่าจะเป็น ไชยา สุริยัน ลือชัย นฤนาท มานพ อัสวเทพ ฯลฯ ก็ตาม ซึ่งในภาพยนตร์แต่ละเรื่องสมบัติ เมทะนี จะได้รับบทบาทในการเป็นพระเอกเสียส่วนใหญ่ จนได้รับการกล่าวขานในวงการภาพยนตร์ไทยว่าเป็น “พระเอกตลอดกาล” จนกระทั่งปี พ.ศ. 2519 มีพระเอกหน้าใหม่เกิดขึ้นในวงการภาพยนตร์ คือ สรพงศ์ ชาตรี ทำให้การแสดงของสมบัติ เมทะนี เริ่มลดลงแต่สมบัติ เมทะนี ยังมีงานแสดงอยู่เรื่อยมา (ปิยะศักดิ์ ชมจันทร์, 2549: 35) ถึงแม้ในการแสดงภาพยนตร์ในช่วงเวลาระยะหลังของสมบัติ เมทะนี จะเป็นการแสดงในบทบาทนักแสดงสมทบก็ตาม แต่สมบัติ เมทะนี เป็นนักแสดงที่สามารถเติมเต็มให้ภาพยนตร์มีความสมบูรณ์และเป็นตัวละครที่ทำให้นักแสดงในบทบาทพระเอกหน้าใหม่ได้รับความมีชื่อเสียงอย่างเต็มตัวนอกจากนี้ยังทำให้ภาพยนตร์มีความน่าติดตามมากยิ่งขึ้น เช่น ภาพยนตร์เรื่อง “ตำรวจเหล็ก 2508 ปิดกรรมตำรวจ” (2547) “ฟ้าทะลายโจร” (2543) เป็นต้น นอกจากการแสดงภาพยนตร์แล้วสมบัติ เมทะนี ยังเคยทำหน้าที่เป็นผู้กำกับภาพยนตร์อีกด้วย

การที่สมบัติ เมทะนี ได้รับการกล่าวขานว่าเป็น “พระเอกตลอดกาล” ในวงการภาพยนตร์ไทยนั้นทำให้ทราบได้ว่าบทบาทการแสดงที่สมบัติ เมทะนี ได้รับนั้นส่วนใหญ่เป็นบทบาทพระเอกและมีความประพจน์ที่ดีทั้งในเรื่องงานและเรื่องการค้าเงินชีวิตส่วนตัว นอกจากนี้นักแสดงที่ได้รับบทบาทพระเอกผู้เคยร่วมแสดงภาพยนตร์กับสมบัติ เมทะนี คือ ยอดชาย เมฆสุวรรณ และ มานพ อัสวเทพ ได้กล่าวถึงสมบัติ เมทะนี ไว้ดังนี้

สมบัติ เมทะนี เป็นพระเอกที่มีอหิชาตย์ดี น่านับถือ เมื่อต้องทำงานร่วมกันและก่อนเริ่มการแสดงที่ต้องมีฉากต่อสู้ทุกครั้ง คุณสมบัติ เมทะนี จะทำการฝึกซ้อมคิวการแสดงเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการแสดง ทำให้เวลาทำงานร่วมกันแล้วมีความรู้สึกที่ดี ปลอดภัย คุณสมบัติ เมทะนี ยังเป็นนักแสดงที่แสดงภาพยนตร์เป็นจำนวนมากและแสดงร่วมกับพระเอกทุกคนในวงการ ซึ่งนอกจากการแสดงภาพยนตร์แล้วคุณสมบัติ เมทะนี ยังได้มีการแสดงภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์โดยใช้คำที่แสดงตัวตนของสมบัติ เมทะนี เองว่า “พระเอกตัวจริง” (ยอดชาย เมฆสุวรรณ, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2552)

สมบัติ เมทะนี เป็นนักแสดงในบทบาทพระเอกที่แสดงภาพยนตร์มากที่สุดในประเทศไทย และบทบาทการแสดงที่ได้รับส่วนใหญ่จะเป็นพระเอกของการแสดงภาพยนตร์ในเกือบทุกๆ เรื่อง ในส่วนของนักแสดงคนอื่นที่ได้เล่นภาพยนตร์นั้นบทบาทที่ได้รับจะไม่เป็นพระเอกตลอดอาจจะเป็นนักแสดงประกอบ หรือนักแสดงสมทบด้วย ในด้านการทำงานร่วมกันนั้นคุณสมบัติ เมทะนี จะมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีไม่มีการถือตัว เมื่อมีการนัดเวลาในการถ่ายทำกับกองถ่ายภาพยนตร์เรื่องใด แล้วนั้นจะมาตรงเวลาเสมอ เนื่องจากการเป็นดาราอาวุโส คุณสมบัติ เมทะนี จะคอยให้ความรู้เสมอแก่ผู้ร่วมงานที่เพิ่งเข้าทำงานใหม่ และยังเป็นคนที่มีความเคารพบ่น้อมแก่ผู้ที่อาวุโสกว่าไม่ว่าผู้นั้นจะรับบทบาทในการแสดงเป็นอะไรก็ตาม นอกจากจะมีความเคารพผู้ที่อาวุโสกว่าแล้วยังมีความเคารพต่อบุคคลซึ่งเป็นครูบาอาจารย์ของท่านอีกด้วย คุณสมบัติ เมทะนี ยังทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชนในด้านต่างๆ เช่น การรักการออกกำลังกาย การเป็นคุณพ่อที่รักครอบครัว เป็นต้น จะสังเกตได้ว่าตลอดเวลาที่เข้ามาอยู่ในวงการภาพยนตร์นั้นจะไม่เคยได้ยินข่าวในทางที่เสียหายที่เกิดกับคุณสมบัติ เมทะนี เลย (มานพ อัสวเทพ, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2552)

จากการที่ สมบัติ เมทะนี อยู่ในวงการภาพยนตร์ไทยมาอย่างยาวนานนั้น จึงทำให้ สมบัติ เมทะนี ได้รับรางวัลต่างๆ และการบันทึกสถิติ ดังนี้

1. รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี หรือ รางวัลตุ๊กตาทอง ในภาพยนตร์เรื่อง “ศึกบางระจัน” (2509) ในสาขานักแสดงนำชายยอดเยี่ยม และภาพยนตร์เรื่อง “มือขวาอาถรรพ์” (2534) ในสาขานักแสดงสมทบชายยอดเยี่ยม (ศิริพงษ์ บุญราศรี, 2549: 117)

2. รางวัลเกียรติคุณชีวิตสูงสุด หรือ รางวัล Lifetime Achievement Award ในงานเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติกรุงเทพฯ ประจำปี พ.ศ. 2549 สมบัติ เมทะนี เป็นดาราในฐานะที่มีผลงานการแสดงในภาพยนตร์ที่โดดเด่นอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลาเกือบครึ่งศตวรรษและเป็นนักแสดงที่มีผลงานการแสดงภาพยนตร์เรื่องต่างๆ เป็นจำนวนมากที่สุดในโลก รวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน จึงทำให้ สมบัติ เมทะนีได้รับรางวัล Lifetime Achievement Award ประจำปี พ.ศ. 2549 นอกจากการรับรางวัล Lifetime Achievement Award แล้ว ภาพยนตร์ที่ สมบัติ เมทะนี แสดงนำยังได้รับการฉายในพิธีมอบรางวัลนี้ถึง 5 เรื่องด้วยกัน คือ ภาพยนตร์เรื่อง “ตะวันหลังเลือด” (2506) “นักเลงเทวดา” (2518) “นรกตะรุเตา” (2519) “ขุนศึก” (2519) และ “ฟ้าทะลายโจร” (2543)

3. รางวัลชมรมวิจารณ์บันเทิงจากภาพยนตร์เรื่อง “ฟ้าทะลายโจร” (2543) ในสาขานักแสดงสมทบชายยอดเยี่ยม

4. รางวัลผู้กำกับภาพยนตร์ที่ทำหนังทำเงินจาก 2 สถาบัน โดยรางวัลที่ได้รับมีการกำหนดว่าภาพยนตร์ที่กำกับนั้นจะต้องทำรายได้ 5 ล้านบาทขึ้นไป ซึ่งภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลมีดังต่อไปนี้ (สมบัติ เมทะนี, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2553)

- ภาพยนตร์เรื่อง “นักเลงดาพิชัย” (2524) และภาพยนตร์เรื่อง “แม่แดงรุ่มไบ” (2525) ได้รับรางวัลโกดัก ลือฟิล์มทอง
- ภาพยนตร์เรื่อง “ลูกสาวกำนัน” (2524) “ลูกสาวกำนันภาค 2” (2526) “นักเลงคอมพิวเตอร์” (2526) และ “เพลงรักก้องโลก” (2526) ได้รับรางวัลลูกโลกทองคำ (AGFA)

5. การได้รับการลงบันทึกสถิติโลกในหนังสือ Guinness Book of World Records ในฐานะนักแสดงที่มีผลงานการแสดงในภาพยนตร์เรื่องต่างๆ เป็นจำนวนมากที่สุดในโลก 617 เรื่อง ในปี พ.ศ. 2538 ซึ่งในขณะที่ถูกบันทึกสถิติโลกนั้นยังมีภาพยนตร์ที่ยังไม่ได้รับการเข้าฉายในโรงภาพยนตร์ตกค้างอยู่อีกจำนวนหนึ่ง เช่น ภาพยนตร์เรื่อง “2508 ปีดกรมตำรวจ” (2547) “ฟ้าทะลายโจร” (2543) เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงถือเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการศึกษาเป็นอย่างยิ่งว่า ในภาพยนตร์ไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2500 – 2530 มีพระเอกภาพยนตร์ไทยที่กำลังได้รับความนิยมอยู่มากมายและพระเอกเหล่านั้นจะมีการแสดงในบทบาทอื่นด้วย เช่น นักแสดงประกอบ นักแสดงสมทบ ตลอดจนตัวร้ายในภาพยนตร์ แต่นักแสดงที่ได้รับบทบาทเป็นพระเอกในภาพยนตร์เกือบทุกเรื่องคือ สมบัติ เมทะนี จากบุคคลผู้ซึ่งไม่เคยผ่านการเรียนการแสดงที่ไหนมาก่อนว่ามีวิธีการแสดงบทบาทพระเอกอย่างไรถึงทำให้ภาพยนตร์ได้รับความนิยมอย่างสูง

การที่ สมบัติ เมทะนี ได้อยู่ในวงการภาพยนตร์มาอย่างยาวนานหลายยุคหลายสมัย และมีผลงานการแสดงภาพยนตร์ในทุกประเภท ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาในเรื่องลักษณะของตัวละครในบทบาทพระเอกในภาพยนตร์ประเภทต่างๆ ที่สื่อผ่านการแสดงของสมบัติ เมทะนี ว่าในแต่ละยุคนั้นลักษณะของตัวละครในบทบาทพระเอกมีลักษณะอย่างไร นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาภาพลักษณ์ความเป็นพระเอกของสมบัติ เมทะนี ทั้งในจอภาพยนตร์และนอกจอภาพยนตร์ว่าสมบัติ เมทะนี สามารถถ่ายทอดความเป็นพระเอกลงในภาพยนตร์อย่างไรให้มีความแตกต่างจากตัวละคร

อื่นและมีหลักในการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตนอย่างไรถึงได้รับการกล่าวขานในวงการภาพยนตร์ไทยว่า “พระเอกตลอดกาล” หรือ “พระเอกตัวจริง”

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาถึงลักษณะของตัวละครในบทบาทพระเอกของสมบัติ เมทะนี
- 1.2.2 เพื่อศึกษาถึงภาพลักษณ์ความเป็นพระเอกภาพยนตร์ของสมบัติ เมทะนี

1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1.3.1 พระเอก หมายถึง ตัวละครเพศชายในภาพยนตร์ที่จัดเป็นตัวละครหลักของเรื่อง และมีความสัมพันธ์กับ โครงเรื่องมากที่สุด ในงานวิจัยเรื่องนี้ หมายถึง ตัวละครที่สมบัติ เมทะนี ได้รับบทบาทในการเป็นพระเอกในภาพยนตร์
- 1.3.2 บทบาทพระเอก หมายถึง บทบาทที่ สมบัติ เมทะนี ได้รับในภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ
- 1.3.3 ลักษณะของตัวละคร หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ของตัวละครที่สามารถทำให้เห็นถึงพัฒนาการของตัวละครในภาพยนตร์อันประกอบไปด้วย บทบาทพระเอก ภาพยนตร์ ความต้องการของตัวละคร ความขัดแย้งของตัวละคร การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร การเปลี่ยนแปลงของตัวละคร
- 1.3.4 ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในความรู้สึกของคนที่ได้รับรู้ลักษณะของบุคคลอื่นที่ปรากฏให้เห็นได้ภายนอกและเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีความแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ เช่น บุคลิกลักษณะท่าทาง ลักษณะนิสัย อารมณ์ความรู้สึก การวางตัวในสังคม การดำเนินชีวิต ตลอดจนความสามารถในด้านต่างๆ ในงานวิจัยเรื่องนี้ หมายถึง ภาพลักษณ์ของพระเอกในภาพยนตร์ไทยที่รับบทโดยสมบัติ เมทะนี และภาพลักษณ์ในความเป็นพระเอกนอกจอ ภาพยนตร์ของสมบัติ เมทะนี

14. ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตของช่วงเวลา

ผู้วิจัยศึกษาภาพยนตร์ที่สมบัติ เมทะนี ได้รับบทบาทเป็นพระเอกในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2500 – 2530

1.4.2 ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาภาพยนตร์ที่สมบัติ เมทะนี รับบทบาทเป็นพระเอกในภาพยนตร์ทุกประเภท ซึ่งภาพยนตร์ที่สมบัติ เมทะนี ได้รับบทบาทพระเอกส่วนใหญ่แล้วเป็นภาพยนตร์บู๊จะเห็นได้จากภาพยนตร์ที่สมบัติ เมทะนี แสดงนั้นเป็นภาพยนตร์บู๊ถึง 80 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการเลือกภาพยนตร์บู๊มาทำการวิจัยในเชิงลึกเป็นจำนวนมากกว่าภาพยนตร์ประเภทอื่นๆ ซึ่งภาพยนตร์ที่ทำการคัดเลือกมามีจำนวน 17 เรื่อง ได้แก่

1. ภาพยนตร์บู๊ (Action) จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ภาพยนตร์เรื่อง

- ทอง (2516)
- ชุมแพ (2519)
- แหกค่ายนรกเดียนเบียนฟู (2520)
- มหาหิน (2521)
- ผ่าปืน (2523)

2. ภาพยนตร์ชีวิต (Drama) จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ภาพยนตร์เรื่อง

- รักนิรันดร์ (2513)
- แผ่นดินของเรา (2519)
- สลักจิต (2522)

3. ภาพยนตร์ตลก (Comedy) จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ภาพยนตร์เรื่อง

- ไก่นา (2514)
- พ่อปลาไหล (2515)
- เต้าฮวยไล่เหลียว (2523)

4. ภาพยนตร์ย้อนยุค (Period) จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง

- ศึกบางระจัน (2509)
- พยัคฆ์ร้ายไทยถีบ (2518)
- ขุนศึก (2519)

5. ภาพยนตร์เพลง (Musical) จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง

- เกาะสวาทหาคศวรรค์ (2511)
- เพลงรักบ้านนา (2520)
- เพลงรักก้องโลก (2525)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาพลักษณ์ความเป็นพระเอกของสมบัติ เมทะนี ที่สื่อผ่านการรับรู้ของผู้ชมภาพยนตร์

1.5.2 งานวิจัยเรื่องนี้จะทำให้ทราบถึงชีวประวัติและประสบการณ์ที่ส่งผลให้สมบัติ เมทะนี สามารถครองใจประชาชนในความเป็นพระเอกภาพยนตร์นับตั้งแต่เริ่มเข้าวงการภาพยนตร์จนถึงปัจจุบัน

1.5.3 งานวิจัยเรื่องนี้จะเป็นแนวทางการศึกษาด้านลักษณะของตัวละครในบทบาทพระเอกใน ภาพยนตร์ไทย